

Inledning

Två frågor som ofta återkommer i debatten om pensionssystemet eller arbetsmarknaden är:

Vilken är den genomsnittliga pensioneringsåldern?

Vid vilken ålder slutar folk att förvärvsarbeta i genomsnitt?

Dessa frågor har inga entydiga svar. Det är inte självklart vad som ska menas med pension i detta sammanhang. Det är i många fall inte heller givet när man kan anse att en person har slutat att förvärvsarbeta.

Många som uppbär ålderspension fortsätter att förvärvsarbeta, ofta på deltid. En del arbetar sporadiskt, kanske hjälper till på sin tidigare arbetsplats när behov finns.

Sjukersättning är ingen pensionsförmån men många som har sjukersättning har tvingats lämna arbetsmarknaden definitivt av medicinska skäl och betraktar sig som förtidspensionärer. En person som har sjukersättning har ofta varit sjukskrivnen dessförinnan och man kan diskutera när hon eller han egentligen lämnade arbetsmarknaden.

En del med sjukersättning blir rehabiliterade. För dem innebar således inte sjukersättningen ett definitivt utträde från arbetsmarknaden.

En del personer som lämnar arbetsmarknaden har under de första åren ingen pension från socialförsäkringen utan lever under några år på avtalspension, kanske i kombination med en privat pensionsförsäkring. Några som har lämnat arbetsmarknaden lever kanske bara på sin förmögenhet.

Det behövs därför flera mått för att belysa utträde ur arbetsmarknaden och pensionering. Flera mått ger mer information än bara ett mått. Försäkringskassan anser att följande mått är intressanta att följa:

Genomsnittlig utträdesålder mäter vid vilken ålder personer i genomsnitt lämnar arbetskraften och därigenom slutar att bidra till finansieringen av exempelvis pensionssystemet och sjukförsäkringen.

Medelpensioneringsålder mäter vid vilken ålder personer i genomsnitt börjar uppbära ålderspension eller sjukersättning från socialförsäkringen och därigenom blir en ekonomisk "belastning" för pensionssystemet eller en långsiktig eller varaktig belastning för sjukförsäkringen. Avtalspension beaktas inte i detta mått.

Ordet medelpensioneringsålder är inte invändningsfritt. Sjukersättning är inte någon pensionsförmån. Förmånen kan emellertid beviljas utan tidsbegränsning och kan då utges längst till 65 års ålder då den "ersätts" av ålderspension. Därför kan ordet "medelpensioneringsålder" anses vara rimligt och ändamålsenligt trots att det finns formella invändningar.

Medelålder för uttag av ålderspension mäter vid vilken ålder personer i genomsnitt börjar uppbära en ålderspensionsförmån och därigenom blir en ekonomisk "belastning" för ålderspensionssystemet. Eftersom pensionens storlek påverkas av pensionsåldern är det dock inte säkert att nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar ändras även om detta mått förändras.